

Číslo jednací: 49T 10/2016 -
49 T 10/2016

Usnesení

Městský soud v Praze rozhodl v hlavním líčení konaném dne 10. dubna 2017 v Praze o žádosti Jana Šinágla, nar. 9.12.1952, a Jiřího Pánka, nar. , aby senát rozhodl o opatření předsedy senátu, kterým se cítí být zkráceni, **takto:**

- I. Janu Šináglovi, nar. 9.12.1952, se zakazuje pořizovat zvukové záznamy z hlavního líčení konaného dne 10.4.2017.
- II. Jiřímu Pánkovi, nar. , se nezakazuje pořizovat zvukové záznamy z hlavního líčení konaného dne 10.4.2017.

Odůvodnění

Soud si je vědom skutečnosti, že **usnesení je vyhotovováno písemně nad rámec požadavků trestního řádu**, neboť tímto rozhodnutím se jen upravuje průběh řízení (ustanovení § 136 odst. 1 tr.ř.). a podle ust. § 203 odst. 3 věta druhá se rozhodnutí o žádosti pouze zaznamená v protokolu. Vzhledem k důvodům, které vedly soud k rozhodnutí popsanému ve výroku, má však soud za to, že je na místě nespokojit se s pouhým zaznamenáním výroku do protokolu, nýbrž alespoň ve stručnosti zaznamenat úvahy a argumenty písemně, aby existoval přezkoumatelný podklad.

Žadostí datovanou dne 7.4.2017 se obžalovaný Zdeněk K prostřednictvím svého obhájce domáhal, aby po dobu provádění výslechů všech spoluobžalovaných i svědků nebyl dán souhlas s pořizováním obrazových záznamů z hlavního líčení a současně byl vysloven zákaz pořizování zvukových záznamů.

Žádost odůvodnil tím, že osoba vystupující pod jménem Jan Šinágl zpřístupnila na webových stránkách www.sinagl.cz zvukový záznam z celého prvního jednání dne 10.3.2017 a současně tři velmi obsáhlé videozáznamy pořízené v průběhu uvedeného hlavního líčení. K těmto materiálům připojil komentáře, které obhajoba považuje za porušení principu presumpce neviny. Část z těchto komentářů byla v žádosti citována. Obhajoba má za to, že je takto jednak zasahováno do osobnostních práv obžalovaných, jednak zveřejněné zvukové a obrazové záznamy mohou ovlivnit dosud soudem nevyslechnuté svědky. Žadatel podrobně rozvedl, v čem spatřuje nebezpečí pro spravedlivý průběh procesu.

Předseda senátu na počátku hlavního líčení dne 10.4.2017 souhlasil, aby byl pořízen obrazový a zvukový záznam na počátku hlavního líčení, a to do okamžiku zahájení dokazování ve věci, Jiřímu Pánkovi, redaktorovi, který na počátku jednání předsedu senátu o tento souhlas požádal. Tento souhlas se týkal i Jana Šinágla, který dal najevo, že chce pořizovat záznam konkludentně. Předseda senátu poté seznámil přítomné s obsahem žádosti obž. K a oznámil, že zakazuje pořizování zvukového záznamu při dokazování, a to při výslechu obžalovaných a při výslechu svědků. Akceptoval

závažnost argumentů obhajoby s tím, že upřednostňuje právo obžalovaných na spravedlivý proces, které by mohlo být zveřejňováním dokazování na internetu narušeno. Současně upozornil, že ten, kdo se cítí opatřením předsedy senátu při řízení hlavního líčení zkrácen, může žádat, aby rozhodl senát (ustanovení § 203 odst. 3 tr.ř.). Jan Šinágl a Jiří Pánek měli zato, že uvedeným opatřením předsedy senátu jsou zkráceni, a požádali, aby rozhodl senát. Oběma bylo umožněno vyjádřit se, v čem dle jejich názoru zkrácení spočívá. Zejména poukázali na úpravu zákona o soudech a soudcích (znění ustanovení § 6 odst. 3) a vyjádřili přesvědčení, že podmínky pro zákaz pořizování zvukového záznamu nejsou splněny.

Na základě jejich vyjádření, na základě spisu, po seznámení se s obsahem žádosti obž. Kuty a po shlédnutí části obrazových záznamů umístěných na stránkách www.sinagl.cz dospěl soud k těmto závěrům:

Hlavní líčení řídí předseda senátu (ustanovení § 203 odst. 1 tr.ř.). Hlavní líčení je zásadně veřejné a je povinností soudu mít přítom na zřeteli, aby občanům byla poskytnuta v nejširší míře příležitost sledovat projednávání věci před soudem – veřejnost může být vyloučena jen výjimečně, přičemž trestní řád vyjmenovává podmínky, za nichž k takovému vyloučení může dojít. Soud shledává, že v této věci podmínky pro vyloučení veřejnosti nejsou dány.

Soud nicméně vnímá, že veřejnost není jen veřejnost „počitatelná“, tj. nejsou to jen osoby, které se osobně dostavily do jednací síně, nýbrž i veřejnost „virtuální“, tj. veřejnost, která je přítomna nepřímou, když se dozvídá o soudním jednání zprostředkovaně, a to zejména prostřednictvím rozhlasu, televize, internetu. Tato „virtuální“ veřejnost má možnost být procesu „přítomna“ v reálném čase, pokud předseda senátu souhlasí s uskutečněním obrazového nebo zvukového přenosu, nebo s časovým posunem – nejčastěji v rámci televizního, rozhlasového či internetového zpravodajství, komentářů atp.

Soud nezpochybňuje, že

- 1) právo na veřejné projednání věci je chápáno jako nástroj veřejné kontroly justice,
- 2) v demokratické společnosti předpokladem uplatňování moci je informovanost jednotlivých občanů o věcech veřejného zájmu a
- 3) že právo být informován je základním politickým právem.

V demokratické společnosti je potřebné, aby soudní jednání (ať již trestní, či občanskoprávní) byla diskutována průběžně i jinde, než na soudní půdě – v denním tisku, televizním zpravodajství, odborných časopisech atp.

S tím souvisí i úprava možnosti uskutečňovat zvukové a obrazové přenosy, resp. záznamy ze soudního jednání. Zákon o soudech a soudcích v ustanovení § 6 odst. 3 rozlišuje obrazové nebo zvukové přenosy (u nichž se uplatňuje povolovací režim, tj. jsou možné jen s předchozím souhlasem předsedy senátu) a dále zvukové záznamy (u nichž se uplatňuje ohlašovací povinnost: pořizování je možné s vědomím předsedy senátu). Písemné poznámky, stenografické záznamy a kresby regulaci nepodléhají.

Výhrady ve výroku uvedených osob se týkají opatření předsedy senátu, kterým jim zakázal pořizování zvukového záznamu na tu fázi dokazování, v níž budou vyslýcháni obžalovaní a svědkové. Jak bylo výše uvedeno, zvukový záznam podléhá ohlašovací povinnosti. Podle ustanovení § 6 odst. 3

věta za středníkem zákona o soudech a soudcích může předseda senátu pořizování zvukových záznamů zakázat, pokud by způsob jejich provádění mohl narušit průběh nebo důstojnost jednání. Zákaz je tudíž možný jen, shledá-li předseda senátu existenci některého z těchto dvou důvodů.

Senát se ztotožnil s argumenty obhajoby obž. K , která (vědoma si právního rámce pořizování zvukových záznamů) poukázala na znění ustanovení § 209 odst. 1 (alinea první) tr.ř., podle kterého předseda senátu dbá o to, aby svědek ještě nevyslechnutý nebyl přítomen při výslechu obžalovaného a jiných svědků. Vyjádřila názor, že toto ustanovení postrádá jakýkoli smysl za situace, kdy předvolaní svědci budou mít možnost přehrání audio a videozáznamů pořízených při hlavním líčení.

Soud má zato, že za situace, kdy není nijak regulována možnost fyzické osoby, která si pořizuje zvukový záznam ze soudního jednání, vzápětí po ukončení jednání umístit tento záznam v plném znění na internetu, je závažné riziko, že při umožnění pořizování zvukových nahrávek v průběhu výslechu obžalovaných a svědků, které jsou naplánovány do většího počtu jednacích dní, se mohou dosud nevyslechnutí svědkové seznámit slovo od slova s výslechy obžalovaných a svědků, kteří budou slyšeni dříve. Je tak reálné nebezpečí, že důkazní hodnota výpovědi takového svědka bude nepříznivě ovlivněna znalostmi získanými poslechem zveřejněného záznamu. Způsob provádění zvukového záznamu zahrnuje dle názoru senátu nejen jeho zachycení v užším slova smyslu, nýbrž i jeho následné použití pořizovatelem. Soud má tedy zato, že zákaz zvukového záznamu je důvodný a výklad citovaného ustanovení zákona o soudech a soudcích je na místě vnímat nikoliv odtrženě, ale v souvislosti s ustanoveními trestního řádu, kterými je upravován trestní proces a povinnosti předsedy senátu při jeho řízení, ale i v souvislosti s právy, které obviněným osobám garantuje Ústava a Listina základních práv a svobod. Soud se proto ztotožnil s tím, že prvořadou povinností předsedy senátu je důsledně dbát na řádný průběh hlavního líčení, zachovávat rovnost stran a zajistit, aby ve věci bylo spravedlivě rozhodnuto na základě provedených důkazů.

Soud se dále zabýval tím, zda je na místě rozhodnout jedním výrokem o obou osobách, které se cítily být dotčeny opatřením předsedy senátu, nebo je na místě rozhodnout samostatnými výroky, tj. zabývat se každou z dotčených osob zvlášť. Vzhledem k tomu, že opatření předsedy senátu vyvolala svým konáním jen jedna z osob, dospěl senát k závěru, že je spravedlivé posoudit požadavek každé osoby zvlášť a rozhodnout samostatným výrokem.

Soud předně konstatuje, že nikdy dříve nezakázal pořizování zvukových záznamů, když nikdy dříve nebyl konfrontován s internetovou realitou, která umožňuje bezbřehé zveřejňování téměř čehokoliv a která staví před soudy dosud neřešené situace.

Jiří Pánek je znám soudu z jiných hlavních líčení jako redaktor iDNES mediální skupiny MAFRA. Jako novinář se vždy projevoval profesionálně, kultivovaně, pořízené zvukové záznamy při výstupech své práce vždy využil k neutrálnímu informování veřejnosti o probíhajícím jednání, respektoval presumpci nevinoty, pokaždé se zdržel komentářů, které by případně mohly negativně ovlivnit probíhající dokazování. Vždy respektoval novinářský etický kodex. Soud proto tomuto žadateli pořizování zvukových záznamů nezakázal.

V případě Jana Šináglu soud na základě informací tak, jak je popsal ve své žádosti obž. K a jak je mohl shlédnout na internetu (včetně obsahu komentáře ke zveřejněným záznamům, kdy se přesvědčil o pravdivosti citací v návrhu obž. K) uzavřel, že je na místě mu pořizování zvukových

záznamů zakázat, neboť není zákonný prostředek, kterým by mu bylo možno zakázat zveřejnění zvukových záznamů z hlavního líčení na internetu. Jan Šinágl jako soukromá osoba není vázána žádným etickým kodexem, nýbrž jen základními pravidly slušného počínání, která přestoupila, jak soud shledal po seznámení se s jeho vyjádřeními na internetu. Případnému zveřejnění obsahu výpovědí obžalovaných a svědků v plném znění, čehož se obž. K obával, by dle názoru senátu narušilo řádný průběh hlavního líčení, zejména ve stádiu dokazování. Proto mu bylo pořizování zvukových záznamů zakázáno, když soud má zato, že jde o předstížené opatření nezbytné k zajištění spravedlivého procesu.

Poučení: Proti tomuto usnesení není stížnost přípustná.

V Praze dne 10. dubna 2017

JUDr. Monika Křikavová

Předseda senátu